

Asia: VN/22356/2024 ja VN/22354/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ja valtioneuvoston asetukseksi asbestityötä ja työsuojelun ammattipätevyyttä koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puolustusministeriön hallinnonalalla ehdotetun sääntelyn vaikutukset kohdistuvat pääasiassa asbestipurkutyötä harjoittaviin rakennusalan yrityksiin ja niiden palveluksessa oleviin työntekijöihin. Lisäksi hallinnonalalla asbestille altistumista voi tapahtua myös muun muassa palo- ja pelastustoimen tehtävissä, infrarakentamisessa kallioperän louhinnan yhteydessä sekä esimerkiksi Puolustusvoimien panssari- ja voimakonekaluston huoltotöissä.

Puolustusministeriön hallinnonala ei lähtökohtaisesti toimi rakennushankkeeseen ryhtyvänä toimijana tai rakentamislupien hakijana, vaan tiloja käyttävänä vuokralaisena. Puolustusministeriö suhtautuu työ- ja palvelusturvallisuuteen vakavasti ja kannattaa toimenpiteitä, jotka edistävät rakennus-, huolto- ja purkutöiden tekijöiden sekä tilojen käyttäjien terveellisyyttä ja turvallisuutta, vaikka suunnittelun ja rakentamisen prosesseista sekä näihin liittyvistä vastuista vastaa keskitetysti VM:n hallinnonalalla toimiva Senaatti-konsernin liikelaitos, Puolustuskiinteistöt.

Puolustusministeriö huomioi, että nyt esitettävät säädösmuutokset vaikuttavat toteutuessaan puolustushallinnon kohteiden rakentamiseen, kuten kaikkeen muuhunkin rakentamiseen. Puolustusvoimien kohteisiin tehdään nykyisinkin tarvittavat asbestikartoitukset tai asbestikuitumittaukset, ja rakennus- ja purkutöissä noudatetaan voimassa olevia asbestialtistumisen raja-arvoja ja mittausmenetelmiä. Uusi sääntely toisi puolustusministeriön näkemyksen mukaan työturvallisuuteen parannuksia ja vähentäisi työntekijöiden altistumista asbestipölylle, mikä voisi vähentää työperäisten sairauksien riskiä. Työturvallisuutta työmailla parantaisivat myös tehokkaampi valvonta, ennakkoilmoitusten tarkentaminen ja työvälineiden testausmenetelmien parantaminen sekä uudet koulutusvaatimukset.

Asbestipurkutyöhön nyt esitettävät uudet vaatimukset, kuten ennakkoilmoitusten tarkentaminen ja valvonnan tehostaminen, vaatisivat lisäinvestointeja uusiin menetelmiin ja laitteisiin, sekä niiden säännölliseen huoltoon, testaukseen ja koulutukseen. Puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tämä vaikuttaisi välillisesti muun muassa asbestipurkutöiden tilaamiseen ja työn kustannuksiin. Lisääntyvä dokumentointi ja hallinnollinen työ saattaisi lyhyellä aikavälillä jossain määrin kasvattaa puolustusvoimien kiinteistömenoja, erityisesti suurissa

korjausrakennushankkeissa. Puolustusministeriö pitää työturvallisuuslainsäädännön mukanaan tuomia lisäkustannuksia investointina, joka parantaa työntekijöiden turvallisuutta ja vähentää sairastumisen riskiä. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan pitkällä aikavälillä tämä ei ainoastaan suojaa työntekijöitä, vaan voi myös vähentää kokonaiskustannuksia, parantaa hankkeiden sujuvuutta ja edistää koko alan kiinnostavuutta.

Puolustusministeriö korostaa, että asbestityötä toteuttavien organisaatioiden tulee osaltaan valmistautua muutoksiin ja lisäinvestointeihin. Säädosmuutoksilla tavoiteltavien terveyshyötyjen saavuttamiseksi on tärkeää varmistaa, että uusien raja-arvojen ja testausmenetelmien käyttöönottoon liittyvät välineet sekä tarjoajien perehtyneisyys asbestityön turvallisuuteen ovat riittävällä tasolla. Puolustusministeriö toteaa, että asetuksen perustelumuistiossa tulisi tarkastella myös rakennuttajan ja tilaajan vastuuta haitta-aineiden käsittelyssä rakentamisessa. Puolustusministeriö toteaa, että vaikka urakoitsija vastaa asbestityön turvallisuudesta, rakennuttajan vastuulla on rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (2009/205) mukaisesti huolehtia, että hankkeen suunnittelussa ja toteuttamisen järjestelyissä otetaan huomioon työn toteuttaminen turvallisesti ja terveyttä vaarantamatta. Rakennus- tai purkutyön tilaajan tulee myös nimetä päätoteuttaja, laatia turvallisuusasiakirja ja työmaan turvallisuussäännöt sekä edellyttää myös urakoitsijalta työturvallisuussuunnitelman laatimista ennen asbestipurkutöiden aloittamista.

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että jatkovalmistelussa tarkasteltaisiin myös tilannetta, jossa esimerkiksi hankkeen vähäisen koon takia rakennuttaja ei nimeä asbestityötä sisältävälle hankkeelle päätoteuttajaa, vaan hoitaa päätoteuttajan työturvallisuusvastuut itse.

Asbestityön turvallisuudesta annettuun valtioneuvoston asetukseen lisättäväksi esitettävän 6 § mukaan työnantajien olisi järjestettävä asbestityötä tekeville työntekijöille erityistä koulutusta ja ohjausta, jota tulee päivittää säännöllisesti. Rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuut huomioiden puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että vastaavaa lisäkoulutusta ja ohjausta on tarpeen järjestää myös muille rakennushankkeissa työskenteleville, kuten asbestityötä sisältäviä hankkeita suunnitteleville, tilaaville tai rakennuttaville sekä rakennustyötä valvoville tahoille. Puolustusministeriön hallinnonalan osalta koulutustarve koskee lisäksi muun muassa puolustusvoimien hankkeista ja laitehuolloista vastaavia työntekijöitä, kumppaneita ja alihankkijoita.

Nyholm Hanna
Puolustusministeriö

Einola Tuukka
Puolustusministeriö